

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40
Karar Tarihi : 18/02/2021

YÜKSEK FEN KURULU KARARI

I - KONU

... tarafından 4734 Kamu İhale Kanunu'na göre ... tarihinde ihale edilerek, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na ... tarihinde birim fiyat sözleşmeye bağlanan "... Yapım İşi"nde, uygulama projelerinin hazırlama bedelinin ödenip ödenemeyeceği hususunda idare ile yüklenici arasında anlaşmazlık olduğu belirtilerek, belirtilen konu hakkında anlaşmazlığın karara bağlanmasıdır.

II - İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Konu, gönderilen bilgi ve belgeler ile ilgili mevzuatı çerçevesinde inceleme ve değerlendirmeye tabi tutulmuş olup, sözleşme taraflarının uyumsuzluğa ilişkin görüş ve değerlendirmeleri özet olarak aşağıda belirtildiği şekildedir.

Yüklenicinin görüş ve talebi,

Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde "*DĞB-21 Her türlü ölçüm, harita, yol projeleri, aplikasyon, tatbikat, tadilat projeleri işleri*"nin miktarının 1 adet olarak yer aldığı, bu iş kalemine uygun olarak idare talimatı ile 34 adet uygulama projesi yapıldığı, yapılan uygulama projelerinin bedellerinin taraflarına ödenmesinin 14 nolu hakedişte talep edildiği, idaresince proje bedellerinin hakedişten çıkarıldığı, bu duruma 15/01/2018 ve 16/10/2020 tarihli dilekçeleri ile itiraz edildiği, idare talimatı ile taraflarınca yapılan ve onaylanan projelerin bedellerinin taraflarına ödenmesi gerektiği yönündedir.

İdaresinin görüş ve değerlendirmesi özetle;

Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde "*DĞB-21 Her türlü ölçüm, harita, yol projeleri, aplikasyon, tatbikat, tadilat projeleri işleri*"nin miktarının 1 adet olarak yer aldığı, ancak söz konusu iş kaleminin 05/02/2016 tarihli ve 82129 sayılı olur ile işin kapsamından çıkarıldığı ve bu Olur'la tüm uygulama projelerinin Bölge Müdürlüğüne hazırlanmasına karar verildiğine,

Yükleniciye bahse konu Olur'dan önce ve sonra herhangi bir uygulama projesinin hazırlanması yönünde talimat verilmediği, talimatları dışında yüklenici tarafından hazırlanan elektrik ve mekanik projelerinin sehven onaylandığı, işde toplam 14 adet hakediş düzenlendiği, yüklenicinin 14 nolu hakedişte proje bedelini talep ettiği, idarece proje bedelinin 14 nolu hakedişten çıkarılarak ödenmediğine,

İlişkin bulunmaktadır.

Tarafların görüş ve talepleri bu şekilde belirtildikten sonra konunun inceleme ve değerlendirilmesine geçilmiştir.

İşe ait sözleşmenin, "Sözleşmenin türü ve bedeli" başlıklı 6 ncı maddesinde;

"6.1. Bu Sözleşme, birim fiyat sözleşme olup, ihale dokümanında yer alan ön projeye/projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak, İdarece hazırlanmış birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40

Karar Tarihi : 18/02/2021

kalemleri için yüklenici tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan tutarların toplamı olan..... (rakam ve yazıyla) bedel üzerinden akdedilmiştir.

6.2. Yapılan işlerin bedellerinin ödenmesinde, birim fiyat teklif cetvelinde yüklenicinin teklif ettiği ve sözleşme bedelinin tespitinde kullanılan birim fiyatlar ile varsa sonradan tespit edilen yeni birim fiyatlar esas alınır.”

İhale dokümanları arasında yer alan, birim fiyat teklif mektubunun 5. Maddesinde Teklif cetvelinde yer alan her bir iş kaleminin miktarının ve mahiyetinin ihale dokümanında yer alan teknik şartnameye ve projelere uygun olduğunu kabul ediyoruz.”

Hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümlere göre istekliler tekliflerini, ön projeye/projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemi için teklif ettiği birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden verdikleri, bunun yanı sıra, idare tarafından hazırlanarak ihale dokümanları arasına konulacak birim fiyat tariflerinin, herhangi bir tereddüde mahal vermeyecek ölçüde açık ve net bir şekilde düzenlenmesinin gerekli olduğu, bu itibarla, birim fiyatların kapsamının nelerden oluştuğunun eksiksiz bir şekilde fiyatın tarifinde belirtilmesinin gerekli bulunduğu hususu açıktır.

İşe ait sözleşme eki Yapım İşleri Genel Şartnamesinin;

“Bildirimler, olurlar, onaylar, belgeler ve tespitler” başlıklı 5 inci maddesinde;

“(1) İdare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişim, yazılı olarak yapılır. ...”,

“Projelerin yükleniciye teslimi” başlıklı 11 inci maddesinde;

“... ”

(2) Birim fiyat esaslı sözleşmelerde, işlerin ön veya kesin projeleri, şartnameler ve diğer belgelerle birlikte, sözleşmenin imzalanması sırasında yükleniciye verilir.

(3) Ön ve/veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılan işlerde, uygulama projesinin idare tarafından hazırlanması veya hazırlatılması esas olup, bunlar, iş programına göre gerekli oldukları zamanlarda, ikişer takım olarak bir yazı ekinde yükleniciye teslim edilir.

(4) Uygulama projelerinin yüklenici tarafından hazırlanması da istenebilir, bu durumda aşağıdaki esaslar geçerlidir:

a) Yüklenicinin yapacağı uygulama projeleri, hesaplar vb. sözleşme ve eklerinde belirtilen şartlara, idare tarafından kendisine verilen ön/kesin projelere, talimatlara, esaslara, fen ve sanat kurallarına uygun olarak iş programını aksatmayacak şekilde hazırlanır ve uygulamada gerekli görülecek tüm ölçüleri ve ayrıntıları kapsar.

b) Uygulama projelerinin hazırlanması sırasında, farklı tercihlerin mümkün olması hallerinde, yüklenici, seçim yapılabilmesini sağlamak üzere bu tercihleri gösteren projeleri, hesapları ve diğer gerekli bilgi ve raporları hazırlayıp idareye verir.

c) Yüklenici tarafından hazırlanan uygulama projelerinde idare tarafından değişiklik yapılması gerekli görüldüğü ve/veya verilen bilgiler yeterli görülmediği takdirde, projelerde ve

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40
Karar Tarihi : 18/02/2021

ilgili raporlarda istenen değişikliklerin yapılması ve/veya eksik bilgilerin tamamlanması için projeler, istenilenlere uygun şekle getirilmek üzere, yükleniciye geri verilir. İdare, isterse projeler üzerinde kendisi de değişiklik yapabilir.

ç) Onay işlemi sırasında idare tarafından proje ve eklerinde hatalar ve eksikler tespit edildiği takdirde, yüklenici idarenin yazılı talimatı üzerine ve verilen süre içinde, ayrıca bir bedel ödenmesini istemeksizin bunları düzeltmek zorundadır.

d) Sözleşme veya eklerinde başka bir hüküm bulunmadığı takdirde, yüklenici tarafından idareye verilen projeler ve ilgili raporlar, verildikleri tarihten başlamak üzere bir aylık süre içinde aynen onaylanmış veya gerekli görülen değişiklikler yapılmış olarak veya eksiklerin tamamlanması kaydı ile yükleniciye geri verilir. Bu konuda gecikme olursa yüklenici, iş süresinin bu gecikme süresi kadar uzatılması hususunda hak kazanmış olur.

e) İdare, değiştirilmesini gerekli gördüğü projeleri, değişikliğin özelliğine, işin aciliyet durumuna göre, isterse, yapılması gerekli görülen değişikliklerin daha sonra yapılması şartı ile onaylayabilir.

f) Yüklenici, hazırladığı projelerin ve hesapların hata ve eksiklerinden ve bunların her türlü sonuçlarından sorumludur. Projelerin idare tarafından görülmüş ve onaylanmış olması yükleniciyi bu sorumluluktan kurtarmaz.

g) Yüklenici tarafından hazırlanan proje ve hesapların belirlenen tarihlerde idareye verilmemesinden, verilen proje ve hesapların hata ve eksiklerinden dolayı, idarece onaylanmadan geri verilmiş olmalarından kaynaklanan zaman kayıpları ve gecikmelerden yüklenici sorumludur.

(5) Karma sözleşmelerde, işin götürü bedel ve birim fiyat teklif alınan kısımlarında ilgisine göre birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkradaki hükümler uygulanır.

(6) Proje ve proje yapılması için gereken mühendislik hizmetleri için (harita alımı, jeoteknik etüt ve sondajlar, v.b.) yükleniciye, ihale dokümanında öngörülmesi şartıyla birim fiyat üzerinden ödeme yapılabilir.

(7) İşlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projeler, yüklenici tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orjinalleri idareye teslim edilir.”,

“Projelerin uygulanması” başlıklı 12 nci maddesinde;

“(1) Sözleşme konusu işler, idare tarafından yükleniciye verilen veya yüklenici tarafından hazırlanıp idarece onaylanan uygulama projelerine uygun olarak yapılır.

(2) Birim fiyatlı işlerin, onaylı uygulama projesi hazırlanmamış kısımlarına idarenin izni olmadan başlanamaz. Aksine bir davranışın sorumluluğu yükleniciye aittir.

... ”,

“Geçici hakediş raporları” başlıklı 39 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendinde;

“b) Sözleşme eki, birim fiyat teklif cetvelinde herhangi bir iş kaleminin öngörülmesi ve birim fiyatının gösterilmiş olması yükleniciye, mutlaka o nev’i işi yapma hakkını vermez.”

Hükümleri bulunmaktadır.

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40
Karar Tarihi : 18/02/2021

Bu hükümler birlikte dikkate alındığında,

Öncelikle idare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişimin yazılı olarak yapılması gerektiği, birim fiyat sözleşmeye bağlanan işlerde, idarece yükleniciden uygulama projelerinin hazırlanmasının istenilebileceği, uygulama projelerinin, yüklenici tarafından hazırlanmasının istenildiği durumlarda, idare tarafından verilen ön projeye/projelere ve talimatlara uygun olarak uygulama projelerinin hazırlanması ve idareye sunması gerektiği, idarece yapılan değerlendirmelerin sonucuna göre gerekli olan düzeltmelerin yüklenici tarafından yapılacağı, hazırlanan uygulama projelerinin idarenin onayı ile geçerli hale geleceği, işin onaylı uygulama projesi olmayan kısımlarına idarenin izni olmadan başlanılamayacağı ve proje yapılması için gerekli mühendislik hizmetlerinin de ihale dokümanında öngörülmesi şartıyla birim fiyat üzerinden ödeme yapılabileceği

Teklif cetvelinde herhangi bir iş kaleminin öngörülmuş ve birim fiyatının gösterilmiş olması yükleniciye, mutlaka o nev'i işi yapma hakkını vermeyeceği, teklif cetvelinde yer alan "DĞB-21 Her türlü ölçüm, harita, yol projeleri, aplikasyon, tatbikat, tadilat projeleri işleri" iş kalemine, işin yürütülmesi sırasında ihtiyaç olmadığı durumlarda, idaresince yaptırılmayabileceği,

Bilinen hususlardır.

İdare yazısı ve eklerinde, "Sonuç itibariyle: Yapım işleri Genel Şartnamesinin ilgili hükümleri doğrultusunda kati projelerden farklı olarak veya gölete ait yeni projelere ihtiyaç duyulacak uygulama projelerine altlık oluşturacak çalışmalar (kazi, dolgu, kübaj, metraj, harita alımı ve alternatifler vb.), işin kontrollüğünü yürüten ... Müdürlüğü tarafından hazırlanarak Şube Müdürlüğü görüşü ile birlikte Bölge Müdürlüğümüze sunulmasının akabinde projeler ... Şube Müdürlüğü tarafından yapılması ve buna bağlı olarak Sözleşme eki Birim Fiyat ve Cetvelinde bulunan "DĞB-21" iş kaleminin Birim fiyat cetvelinden çıkarılması hususunu;" denilerek teklif cetvelinde yer alan "DĞB-21" iş kaleminin idarenin 05/02/2016 tarihli ve 82129 sayılı Olur'uyla işin kapsamından çıkarıldığı ve bu iş kaleminin idare tarafından yapılacağını belirtildiği görülmektedir.

Teklif cetvelinde "DĞB21: Her türlü ölçüm, harita, yol projeleri, aplikasyon, tatbikat, tadilat projeleri işleri" iş kaleminin;

"Projelere, teknik şartnamelere ve İdarenin talimatına uygun olarak Her türlü ölçüm, harita, yol projeleri, aplikasyon, tatbikat, tadilat, detay projeleri işleri, (adet)

Birim fiyata dahil olan masraflar:

İşin gerektirdiği her türlü ölçüm, harita ve aplikasyonların, yol projelerinin tadilat, tatbikat, detay ve iş sonu projelerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamına ve Teknik Şartname ile İdarece verilen her türlü hesap ve imalat şartlarına uygun olarak yapılması, raporların tanzim edilmesi, çizilip, yazılıp yedi nüshasının matbu olarak ve projelerin hazırlandığı dijital platformlar üzerinde olduğu haliyle de CD'lerinin İdareye verilmesi, aşağıda "Birim fiyata dahil olmayan masraflar" başlığı altında sayılanlar dışında kalan bütün bu iş kalemleri için gereken her türlü işçilik, malzeme, donanım, ekipman, iş makineleri, enerji, su v.s gibi giderler ve şantiye mobilizasyonu, iş zorlukları, randıman düşüklükleri, yüklenici karı ve genel giderler.

Birim fiyata dahil olmayan masraflar: Yok

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40
Karar Tarihi : 18/02/2021

Ölçü : Adet.

Ödeme : Birim fiyat teklif cetvelindeki ilgili teklif birim fiyat ile ödeme yapılır.

Not: 1- İdare tarafından verilecek projeler dışında olup yüklenici tarafından yapılacak her türlü tatbikat, tadilat ve detay projelerinin ve hesaplarının yapılması ve bunları işletme talimatlarının tanzimi bedelini kapsamaktadır.

2- Yüklenici bu poz kapsamına giren bütün işleri Mühendislik Odasına kaydı ve tescilli yapılmış mühendislik bürolarına yaptıracaktır. İhtisasa uygun olarak mühendislik büroları seçilecek ve projeler konusuna uyacak şekilde bu işte ihtisas olan mühendislik bürolarına yaptırılacak ve proje tasvip ve tasdik süreçlerinde gerektiği takdirde proje mühendisi ve/veya mühendislerinin idare mühendisleriyle her türlü koordinasyonunu sağlayacaktır.

3- Mühendislik Büroları ile yapılan sözleşme tasarıları idareye bildirilecek ve İdarenin tasvibi alınacaktır.” şeklinde birim fiyat tarifinin yapıldığı,

Ayrıca, işe ait Özel teknik şartnamenin “Bu İhale ile yapılacak işler” başlıklı 2 maddesinde;

“ F- Proje İşleri:

İşe ait kati projeler İdare tarafından yükleniciye verilecektir. Bu iş kapsamında lüzum görülmesi halinde yapılacak olan projeler DĞB-21 iş kaleminden ödenecektir. İşin devamı esnasında DGB-21 iş kalemine uygun olarak yapılan projelerin bedeli, DĞB-21 iş kaleminde belirtilen fiyatın %50'si oranında ara hakedişlerde ödenecek olup firma tarafından iş sonu projelerinin hazırlanarak idare tarafından onayının akabinde geriye kalan %50 bedel ödenecektir.” düzenlemesinin yer aldığı,

Görülmektedir.

Bu hüküm ve tespitler birlikte göz önüne alındığında;

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “Projelerin yükleniciye teslimi” başlıklı 11 inci maddesine göre, yükleniciden uygulama projelerinin istenmesi halinde teklif cetvelinde öngörülmesi şartıyla proje için gerekli olan iş ve işlemler ile proje bedelinin yükleniciye ödenebileceği,

Bahse konu iş’de, birçok paftadan oluşan projeler bulunduğu, bu işler için teklif cetvelinde DĞB-21 iş kaleminin miktarının 1 adet olarak belirlendiği ve birim fiyat tarifinde de ölçüsünün adet olduğu, yüklenicinin bu durumu bilerek teklifini verdiği, dolayısıyla her bir paftanın ayrı ayrı projeler olarak değerlendirilemeyeceği ancak idare Oluru ile DĞB-21 iş kaleminin işin kapsamından çıkarılmasına rağmen yüklenici tarafından yapılan bazı proje paftalarının idarece onaylandığı, bu itibarla proje yapımı dahil olmak üzere proje yapılması için gerekli her türlü iş ve işlemlerin tamamı için, DĞB-21 iş kaleminin tarifî, ölçüsü ile teklif cetvelinde miktarının 1 adet olduğu dikkate alındığında, yüklenici tarafından projelerin tamamının yapılması halinde, projelerin tamamı için DĞB-21 iş kalemi üzerinden 1 adet proje bedeli ödenebileceğinin mümkün bulunduğu,

Değerlendirilmektedir.

III - KARAR

Konu, yukarıda belirtildiği üzere incelenmiş ve değerlendirilmiş olup, buna göre “...Yapım İşi”nde;

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

Karar No : 2021/40
Karar Tarihi : 18/02/2021

Yüklenici tarafından projelerin tamamının yapılması halinde, projelerin tamamı için DĞB-21 iş kalemi üzerinden 1 adet proje bedeli ödenmesi gerektiğine,

05/01/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun Ek-1 ve Ek-2 nci maddelerine istinaden, 18/02/2021 tarihinde yapılan toplantıda katılanların oy birliği ile karar verilmiştir.